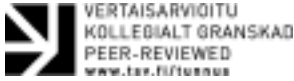

Liikunta & Tiede julkaisee vertaisarvioituja tutkimusartikkeleita painettuna ja verkkosivuilla, joilla ovat luettavissa kaikki artikkelit vuodesta 2008.

Käsikirjoituksia otetaan arviointiprosessiin kaksi kertaa vuodessa: tämän vuoden jättöajat ovat 31.3.2020 ja 30.9.2020. Kirjoitusohjeet ja arviointiprosessin kuvaus ovat luettavissa osoitteessa www.lts.fi.

Käsikirjoitusten arvioinnista vastaa toimitusryhmä, johon kuuluvat Sanna Palomäki (päätoimittaja), Katja Borodulin, Hannu Itkonen, Kari L. Keskinen, Jouko Kokkonen (toimittaja), Tiina Kujala ja Kati Lehtonen.

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.lts.fi/tunnus

VUONNA 2016 JÄRJESTETYN ELINSIIRTOLIIKUNNAN TAPAHTUMAVIIKON VAPAAEHTOISTEN MOTIIVIT

Essi Kähkönen, LitM, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Patteristonkatu 3D, 50101 Mikkeli. Sähköposti: essi.kahkonen@xamk.fi (yhteyshenkilö). **Anna-Katriina Salmikangas**, LitT, Jyväskylän yliopisto. **Kwok Ng**, LitT, Itä-Suomen yliopisto & University of Limerick.

TIIVISTELMÄ

Kähkönen E., Salmikangas A-K. & Ng K. 2020. Vuonna 2016 järjestetyn Elinsiirtoliikunnan tapahtumaviikon vapaaehtoisten motiivit. Liikunta & Tiede 57 (3), 75–82.

Urheilutapahtumien vapaaehtoisia ja heidän motiivejaan on tutkittu paljon erikokoisissa tapahtumissa, mutta vammaisurheilutapahtumien vapaaehtoisia on tutkittu vähemmän. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia ovat Elinsiirtoliikunnan tapahtumaviikon vapaaehtoiset ja heidän osallistumisensa motiivit ja eroavatko motiivit taustamuuttujien suhteen. Tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä, joka lähetettiin 182 vapaaehtoiselle. Vastausprosentti oli 52 prosenttia (n=95, naisia 63 %, miehiä 37 %). Vastaajien keski-ikä oli 49,7 vuotta (kh 16,8).

Motiivien tutkimisessa käytettiin Special Event Volunteer Motivation Scaleen (SEVMS) perustuvaa mittaria, jossa oli 34 motiiveja kartoitettavaa väitettä. Vapaaehtoiset arvioivat väitteiden tärkeyttä 5-portaisella Likertin asteikolla. Vapaaehtoisten motiivit tiivistettiin pääkomponenttianalyysiä käyttäen kuuteen komponenttiin, jotka nimettiin työura/velvollisuus, yhteisöllisyys, tapahtuman mahdollisuudet, halu olla hyödyksi, perhe ja vaihtelu/vapaa-aika. Tärkein pääkomponentti oli halu olla hyödyksi ja toiseksi tärkein yhteisöllisyys. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää urheilutapahtumien ja erityisesti vammaisurheilutapahtumien vapaaehtoisten rekrytoinnissa ja motivoinnissa.

Avainsanat: vapaaehtoistyö, motiivit, urheilutapahtuma, elinsiirtoliikunta

ABSTRACT

Kähkönen E., Salmikangas A-K. & Ng K. 2020. Volunteer motivations from the European Transplant Sport Week in 2016. Liikunta & Tiede 57 (3), 75–82.

Volunteers and their motives have been studied in many different sport events. However, there is a lack of studies when it comes to disability sport events. The purpose of the study was to investigate the profile and motives of volunteers at European Transplant Sport Week (ETSW) and how these differ by personal characteristics. Data were collected through an online survey. An invite to the survey was sent to 182 volunteers. The completed response rate was 52 % (n=95, 63 % female, 37 % male). The mean age was 49,7 years (SD=16,8).

Volunteer motivation was studied based on Special Event Volunteer Motivation Scale (SEVMS) that included 34 items with 5-point Likert-scale. Principal component analysis was conducted to reduce the items to fewer components. Six components were extracted and named career/commitment, solidary, event's opportunities, purposive, family and alteration/free time. The most important components were purposive and solidary. The results of the study can be used to recruit and to motivate volunteers in similar events especially in disability sport events.

Keywords: volunteering, motivation, special event, organ transplant sport

JOHDANTO

Erilaisten liikunta- ja urheilutapahtumien järjestämisessä vapaaehtoisten työpanos on merkittävä, sillä vapaaehtoiset tuovat tapahtumissa tarvittavaa asiantuntemusta ja työvoimaa (Dorsch ym. 2002; Ferrand & Skirstad 2015). Vapaaehtoistyö on yleishyödyllistä organisoitua toimintaa, johon osallistutaan omasta vapaasta tahdosta, eikä siitä saada rahallista palkkiota, mutta kulukorvaukset, kuten matkakorvaus, ruokailu ja kisavaatetus, ovat mahdollisia (Cnaan ym. 1996; Laasanen 2011, 9; Nylund & Yeung 2005, 15; ks. Ferrand & Skirstad 2015). Jälkmodernissa yhteiskunnassa vapaaehtoisuus näyttää perustuvan yhä enemmän henkilökohtaiseen kiinnostukseen ja tarpeisiin kuin palveluetiikkaan ja velvollisuuden yhteisöä kohtaan (Hustinx & Lammertyn 2003). Tällöin yksilöiden sitoutuminen ja yhteisöihin kiinnittyminen löystyy (Beck 1992, 135; Giddens 1994, 92–93), mikä näkyy satunnaisen ja episodimaisen vapaaehtoisuuden lisääntymisenä liikunnan ja urheilun parissa, kuten urheilutapahtumissa (Aarresola ym. 2019; Eunjung 2018; Hustinx & Lammertyn 2003). Hustinx ja Lammertyn (2003) nimittävät episodimaista vapaaehtoisuutta refleksiiviseksi vapaaehtoisuudeksi, jolle on ominaista henkilökohtaisten tavoitteiden asettaminen ja saavuttaminen. Refleksiiviselle vapaaehtoisuudelle vastakohtana on kollektiivinen vapaaehtoisuus, jolla tarkoitetaan pitkäaikaista sitoutumista vapaaehtoistyöhön (Hustinx & Lammertyn 2003), kuten esimerkiksi pitkäjänteistä vapaaehtoistyötä urheiluseuran hallituksessa.

Urheilussa ja liikunnassa toimivat vapaaehtoiset voidaan ryhmitellä roolin, osallistumisaktiivisuuden, organisaation ja toiminnan perusteella kahteen ryhmään: urheiluseuroissa ja -organisaatioissa toimiviin valmentajiin, toimitsijoihin ja johtohenkilöihin sekä urheilutapahtumissa ja -projekteissa toimiviin vapaaehtoisiiin (Cuskelly ym. 2006, 18). Tutkijoiden kiinnostus urheilutapahtumien vapaaehtoisten motiivien tutkimukseen on kasvanut 2000-luvulla, mikä voi johtua mm. vapaaehtoistyön kasvaneesta taloudellisesta arvosta sekä vapaaehtoisuuden suosiosta urheilun parissa. Vapaaehtoisten motiivien tutkimisella voidaan tehostaa heidän johtamistaan ja sitoutumistaan, mikä edesauttaa menestyksekkäiden urheilutapahtumien järjestämistä. (Eunjung 2018.)

Urheilutapahtumien vapaaehtoisia ja heidän osallistumisensa motiiveja on tutkittu paljon erikokoisissa tapahtumissa, kuten olympialaisissa (Dickson ym. 2013, Giannoulakis ym. 2007), kansainvälisissä ja kansallisissa arvokisoissa (mm. Downward ym. 2005; Farrel ym. 1998; MacLean & Hamm 2007; Schlesinger & Gubler 2016; Twynam ym. 2003) sekä paikallisissa urheilutapahtumissa (Strigas & Jackson 2003). Suomessa järjestettyjen kansainvälisten urheilutapahtumien vapaaehtoisten motiiveja on tutkittu muun muassa jääkiekon MM-kisoissa (Pöyhä 2004), yleisurheilun MM-kisoissa (Itkonen ym. 2006) sekä yleisurheilun EM-kisoissa (Aarno-Kaisti & Virolainen 2013). Sen sijaan vammaisurheilutapahtumien vapaaehtoisia on tutkittu selvästi vähemmän. Ulkomaalaisia tutkimuksia on muutamia (mm. Khoo & Engelhorn 2007; 2011; Surujlal 2010), ja Suomessa on tutkittu Elinsiirtoliikunnan tapahtumaviikon vapaaehtoisten sosiaalista oppimista (Ng & Salmikangas 2019). Muita suomalaisia tutkimuksia ei ole juuri lainkaan.

Urheilutapahtumien vapaaehtoisten motiiveja on tutkittu mittaamalla vapaaehtoisena toimimisen syyt erilaisten motiiviväitteiden avulla (Cuskelly ym. 2006, 5). Eunjung (2018) määrittää tutkimuksessaan motiivin innostukseksi osallistua esimerkiksi vapaaehtoistoimintaan. Motiiveja tutkittaessa on käytetty erilaisia mittareita, joista paljon käytetty on Farrelin ym. (1998) luoma Special Event Volunteer Motivation Scale (SEVMS), joka koostuu 28 erilaisesta osallistumisen motiivista koskevasta väitteestä. Mittari perustuu Cnaanin ym. (1996) humanitaarisen vapaaehtoistyön motiivien mittariin, jota Farrel ym. (1998) muokkasivat vastaamaan paremmin urheilutapahtumia. He löysivät curling-tapahtuman vapaaehtoisten motiiv-

veja tutkiessaan neljä motiivifaktoria: halu olla hyödyksi (purposive), yhteisöllisyys (solidary), ulkoiset perinteet (external traditions) ja velvoitteet (commitment), joista tärkeimmät motiivit liittyivät halun olla hyödyksi.

Toinen käytetty mittari on Bangin ja Chelladurain (2009) Volunteer Motivation Scale for International Sporting Events (VMS-ISE), jonka avulla tutkijat tunnistivat jalkapallon MM-kisojen ja Aasian kisojen vapaaehtoisten kuusi motiiveja esittävää faktoria. Nämä faktorit olivat arvojen ilmentäminen (expression of values), sosiaaliset kontaktit (interpersonal contacts), itsensä kehittäminen (personal growth), kansallistunne (patriotism), ura (career orientation) ja ulkoiset palkkiot (extrinsic rewards). Tärkein faktori oli arvojen ilmentäminen.

Giannoulakis ym. (2007) ovat luoneet olympialaisten vapaaehtoisten motiivien tutkimiseksi oman Olympic Volunteer Motivation Scalen (OVMS), jonka avulla löydettiin kolme faktoria: olympialaisiin liittyvät motiivit, egoistiset motiivit ja halu olla hyödyksi. Tutkituilla vapaaehtoisilla korostuivat olympialaisiin liittyvät motiivit ja toiseksi egoistiset motiivit. Vancouverin olympialaisten ja paralympialaisten vapaaehtoisten motiiveja tutkittiin sen sijaan SEVMS:een pohjautuvalla mittarilla (Dickson ym. 2013). Kuudesta löydetystä faktorista ensimmäinen (it's all about the Games) korosti ennen kaikkea tapahtumaa, jota pidettiin tärkeimpänä motiivina eikä niinkään halua hyödyttää yhteisöä tai vapaaehtoisena toimimista.

Useissa suomalaisissa sekä vammaisurheilutapahtumien tutkimuksissa on käytetty SEVMS:a tai siihen pohjautuvaa mittaria vapaaehtoisten motiivien selvittämiseen. Jääkiekon MM-kisojen vapaaehtoisten motiivit jaoteltiin seitsemään motiivifaktoriin, jotka olivat filantropia, perinteet, oppiminen/kasvaminen ja kokemusten saaminen, yhteisöllisyys, materialistisuus, impulsiivisuuden/ajankohdan faktori ja lajifaktori. Tärkein faktori oli filantropia, toiseksi oppiminen ja kokemusten saaminen ja kolmanneksi yhteisöllisyys. (Pöyhä 2004.) Yleisurheilun MM-kilpailuiden vapaaehtoisten osallistumismotiivit jakautuivat viiteen faktoriin, jotka olivat kokemus, yhteisöllisyys, vaihtelu, urheilutapahtuma ja seuratyö. Näistä faktoreista tärkein oli kokemusfaktori. (Itkonen ym. 2006.) Yleisurheilun EM-kisojen osallistumismotiivit sitä vastoin muotoutuivat kuuteen faktoriin: yhteisöllisyyteen, työuraan, ulkosiin syihin, tapahtumaan, itsensä kehittämiseen ja omaan hyvinvointiin, joista yhteisöllisyyttä, tapahtumaa ja itsensä kehittämistä pidettiin tärkeimpinä (Aarno-Kaisti & Virolainen 2013).

Myös vammaisurheilutapahtumien vapaaehtoisten motiiveja on tutkittu SEVMS-mittarilla (Khoo & Engelhorn 2007; 2011; Surujlal 2010). Khoon ja Engelhornin (2007) tutkimassa useita eri lajeja sisältävässä vammaisurheilutapahtumassa löydettiin viisi motiivifaktoria, jotka olivat halu olla hyödyksi (purposive), yhteisöllisyys (solidary), perhe (family), velvoitteet (commitment) ja vapaa-ajan täyttämisen (use of free time). Näistä tärkeimmät motiivifaktorit olivat yhteisöllisyys sekä halu olla hyödyksi ja vähiten tärkeä oli perhe-faktori. Khoon ja Engelhornin (2011) toisen tutkimuksen motiivit poikkesivat hieman heidän aiemmasta tutkimuksesta, sillä viisi motiivifaktoria olivat halu olla hyödyksi, yhteisöllisyys, velvoitteet, ulkoiset tekijät (external traditions) ja perheen perinteet (family traditions). Tärkein motiivifaktori oli jälleen halu olla hyödyksi. Surujlalin (2010) tutkimuksen neljä motiivifaktoria olivat ulkoiset syyt ja vapaa-aika (external influence and free time), vuorovaikutus ja saavutukset (interaction and achievement), altruismi (altruism) ja vaihtelu (diversion), joista tärkeimpänä pidettiin altruismia ja toiseksi tärkeimpänä vuorovaikutusta ja saavutuksia. Vähiten tärkein motiivifaktori oli ulkoiset syyt ja vapaa-aika. Useissa sekä kansallisissa että vammaisurheilutapahtumiin liittyvissä tutkimuksissa (mm. Farrel ym. 1998; Khoo & Engelhorn 2007; 2011; Strigas & Jackson 2003; Surujlal 2010; Twynam ym. 2003) vapaaehtoiset ovat pitäneet halua olla hyödyksi ja altruismiin viittaavia motiiveja tärkeinä. Tosin

vammaisurheilutapahtumien kiinnostavuus vaihtelee, koska esimerkiksi Japanin vuodelle 2021 siirtyneisiin paralympialaisiin on ollut vaikea löytää vapaaehtoisia (Shiota 2018). Useimmiten vapaaehtoisina toimivat tapahtumiin osallistuvan urheilijan perhe ja ystävät (Khoo & Engelhorn 2011).

Urheilutapahtumien vapaaehtoisten motiivien on havaittu eroavan muuten urheilun parissa toimivien vapaaehtoisten motiiveista (Farrel ym. 1998). Harvoin järjestettävillä tapahtumille on ominaista, että ne ovat ainutkertaisia ja niiden tarjoamat kokemukset houkuttelevat osallistumaan, minkä vuoksi tapahtumien vapaaehtoisten motiivit ovat erilaisia verrattuna pitempiaikaiseen vapaaehtoistyöhön liikunnan parissa (Cuskelly ym. 2006, 135; Monga 2006). Tapahtuman ainutkertaisuutta on pidetty tärkeänä motiivina erityisesti suomalaisissa tutkimuksissa kansainvälisistä arvokilpailuista (Aarno-Kaisti & Virolainen 2013; Itkonen ym. 2006; Pöyhä 2003).

Kuten edellä esitellyistä tutkimuksista huomaa, motiivien vertailu on haastavaa eri tutkimusten välillä, koska motiiviväitteitä on ollut eri määriä ja väitteet ovat poikenneet toisistaan. Lisäksi motiiveista muodostettuja faktoreita on saatu eri määriä ja ne on nimetty eri tavoin. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että erityisesti vammaisurheilutapahtumien motiiveissa korostuu halu olla hyödyksi, kun taas monissa kansainvälisissä arvokilpailuissa tapahtuma on tärkeä motiivi. Myös yhteisöllisyyttä on pidetty tärkeänä useimmissa tutkimuksissa.

Suomen Vammaisurheilu- ja liikuntaliiton (VAU, nyk. Suomen Paralympiakomitea) Vantaalla heinäkuussa 2016 järjestämä Elinsiirtoliikunnan tapahtumaviikko (European Transplant Sport Week, virallinen lyhenne ETSW) oli siihen mennessä suurin Euroopassa järjestetty tapahtumakokonaisuus (kuvio 1), jossa urheiltiin, liikuttiin ja jaettiin tietoa sekä elinsiirtoliikunnasta että elinsiirroista. ETSW eroaa useista aiemmin tutkituista urheilun suur tapahtumista, koska se ei ollut suurta kansainvälistä mediahuomiota herättävää tapahtuma, eikä se myöskään houkuttellut suuria määriä kisaturisteja seuraamaan tapahtumaa niin kuin olympialaiset tai jonkin lajin kansainväliset arvokilpailut (ks. Shiota 2018). ETSW koostui useista tapahtumista, joista urheilukilpailut (sydän- ja keuhkosiirron saaneiden EM-kilpailut ja elinsiirron saaneiden ja dialyysipotilaiden EM-kilpailut) olivat yksi viikon osatapahtuma. Tutkimus kohdistui ETSW:tä järjestäneisiin vapaaehtoisin, jotka eivät olleet varsinaisissa urheilulajien toimitsijatehtävissä. Toimitsijatehtävät oli ulkoistettu tapahtumassa liikunnan aluejärjestön urheiluseuroille. Tutkitut vapaaehtoiset toimivat esimerkiksi asiakas- ja joukkuepalveluissa, kuljetuspalveluissa, liikenteenohjauksessa ja järjestyksenvalvonnessa. VAU:n järjestelytoimikunta rekrytoi vapaaehtoiset avoimella säh-

köisellä haulla ja hyödynsi muiden tapahtumajärjestäjien markkinointikanavia rekrytoinnissaan.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia ovat ETSW:n vapaaehtoiset, mitkä ovat heidän osallistumisensa motiivit ja onko motiiveissa eroja taustamuuttujien (sukupuoli, ikä, koulutus, työelämästatus, aiempi kokemus vapaaehtoistyöstä urheilussa) suhteen. Kyseessä oli kuvaileva tapaustutkimus vammaisurheilutapahtuman toteuttamiseen osallistuneista vapaaehtoisista. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa vapaaehtoisten rekrytoimiseksi, motivoimiseksi ja vapaaehtoisten johtamisen tueksi vastaavanlaisissa tapahtumissa.

TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄT

Tutkimuksessa selvitettiin ETSW:n vapaaehtoisten taustoja ja motiiveja. Vapaaehtoisten taustatietoja (mm. sukupuoli, ikä, asuinpaikka, koulutus, sosioekonominen asema, aiempi vapaaehtoisuus) selvitettiin monivalintakysymyksin. Yleinen mittari, jota on käytetty vapaaehtoisten motiivien tutkimiseen erilaisissa urheilutapahtumissa ja vammaisurheilutapahtumissa, on Farrelin ym. (1998) luoma Special Event Volunteer Motivation Scale (SEVMS) tai muunneltu versio kyseisestä mittarista. Tutkimuksessa motiiveja tutkittiin 34 motiiviväitteellä, joiden tärkeyttä vapaaehtoiset arvioivat 5-portaisella Likertin asteikolla (5 = erittäin tärkeä, 4 = tärkeä, 3 = melko tärkeä, 2 = ei kovin tärkeä, 1 = ei lainkaan tärkeä). Väitteistä 28 perustui SEVMS-mittariin, minkä lisäksi kysely sisälsi kuusi muuta motiiveja kartoittavaa väitettä. Kuusi SEVMS-mittariin kuulumaton väitettä lisättiin kyselyyn, koska osaa niistä oli käytetty aiemmissa suomalaisia urheilutapahtumien vapaaehtoisia koskevista tutkimuksista (Aarno-Kaisti & Virolainen 2013; Laitinen ym. 2015), ja ne sopivat suomalaisen kontekstiin. Lisäksi väitteitä oli käytetty Suomen ulkopuolella tehdyissä tutkimuksissa (esim. Bang ym. 2009; Cnaan ym. 2010; Giannoulakis ym. 2007; Skirstad & Hanstad 2013; Strigas & Jackson 2003; Wollebaek ym. 2014). SEVMS-mittariin lisätyt motiiviväitteet on merkitty tähdellä taulukkoon 1. Kyselyn motiiviväitteiden käännösten vastaavuuden tarkasti sekä suomen kielen opiskelija että äidinkielenään englantia puhuva henkilö. Myös tapahtuman järjestelykomitean jäsenet varmistivat kontekstiin sopivan muotoilun, jonka jälkeen kysely esitettiin ja tehtiin viimeiset korjaukset ymmärrettävyyden parantamiseksi ja kyselyn lyhentämiseksi. Mittaria ei ole validoitu.

Tutkimusaineisto kerättiin Webropol-kyselyllä, jonka ETSW:n vapaaehtoisten koordinaattori lähetti kaikille 182 tapahtumaa jär-

Kuvio 1. ETSW:n tapahtumat.

Taulukko 1. Pääkomponenttianalyysi.

Muodostettu pääkomponentti	Motiivi	Kommuniteetit	Latautuminen pääkomponenteille							Ominaisarvo	Selitysosuus
			1	2	3	4	5	6	7		
Työura / velvollisuus (Cronbachin Alfa 0,898)	Ylimääräisten pisteiden/bonuksen saaminen vapaaehtoistyön tekemisestä koulusta tai työnantajalta *	0,864	0,895	0,118	0,112	0,130	0,041	0,033	-0,134	12,32	36,23 %
	Ansioluettelon/CV:n kohentaminen *	0,823	0,847	0,240	0,115	0,125	-0,016	0,103	-0,091		
	Tunnustuksen tai maineen saaminen *	0,838	0,797	0,168	0,188	0,119	0,181	0,241	0,183		
	Minun odotetaan osallistuvan vapaaehtoistyöhön	0,776	0,648	0,021	0,460	0,137	0,056	0,276	0,215		
	Jos minä en olisi osallistunut, kukaan muu ei olisi hoitanut tehtävää	0,744	0,611	0,013	0,498	0,059	-0,006	0,208	0,273		
	Minulla ei ollut muutakaan tekemistä kisojen aikana	0,555	0,577	0,083	0,183	0,015	-0,066	0,253	0,337		
Työskentelen tai toimin elinsiirtoalalla/kuntoutuksessa	0,590	0,472	-0,066	0,456	0,184	0,195	-0,284	-0,049			
Yhteisöllisyys (Cronbachin Alfa 0,869)	Halu saada käytännön kokemusta	0,753	0,300	0,755	0,072	0,227	0,092	-0,105	-0,129	4,01	11,78%
	Halu työskennellä erilaisten ihmisten kanssa	0,672	0,099	0,695	0,082	0,140	0,348	0,176	-0,026		
	Muihin vapaaehtoiisiin tutustuminen	0,669	0,082	0,632	0,329	0,244	0,017	0,213	0,221		
	Kielitaidon kehittäminen kansainvälisessä tapahtumassa *	0,634	0,273	0,629	0,239	0,230	0,158	0,099	0,138		
	Halu olla kisojen yhteisöä	0,690	-0,026	0,612	0,099	0,049	0,216	0,017	0,507		
	Halu olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa	0,700	-0,022	0,604	0,212	0,214	0,284	0,392	0,101		
	Kasvattavan kokemuksen saaminen	0,746	0,073	0,555	0,092	0,538	0,184	-0,100	-0,302		
	Osaamistani tarvitaan kisajärjestelyissä	0,556	0,195	0,475	0,009	-0,033	0,254	0,434	0,194		
Perhe (Cronbachin Alfa 0,866)	Ystävänä / Perheenikin osallistuu vapaaehtoistyöhön	0,686	0,078	0,266	0,739	0,091	0,141	0,187	0,009	1,95	5,73 %
	Sukulaiseni /Ystävänä on mukana elinsiirron saaneiden tai dialyysissä olevien urheil- ja liikuntatoiminnassa	0,671	0,184	0,156	0,722	-0,134	0,141	0,148	-0,180		
	Perheen perinteen jatkaminen vapaaehtoistyöhön osallistumalla	0,724	0,414	0,112	0,687	0,171	0,066	0,065	0,174		
	Suurin osa lähipiiristäni osallistuu vapaaehtoistoimintaan	0,736	0,445	0,137	0,612	0,119	-0,029	0,340	0,113		
	Vapaaehtoisena pääseminen loppujuhlaan ja lahjan saaminen	0,634	0,410	0,238	0,446	0,157	-0,045	0,354	0,243		
	Osallistumista elinsiirtoliikunnan viikon vapaaehtoistyöhön arvostetaan	0,620	0,374	0,235	0,400	0,394	0,148	0,298	0,002		
Tapahtuman mahdollisuudet (Cronbachin Alfa 0,819)	Mahdollisuus tavata urheilijoita ja katsoa kilpailuja	0,888	0,229	0,193	0,002	0,877	0,075	0,048	0,146	1,59	4,67 %
	Halu laajentaa näkemystäni urheilusta	0,841	0,194	0,195	0,024	0,861	0,079	0,060	0,116		
	Ainutkertainen tilaisuus	0,697	0,073	0,452	0,188	0,541	0,306	0,128	-0,219		
	Tämän urheilutapahtuman kautta välittyvät kansalliset arvot ja perinne *	0,497	0,100	0,335	0,357	0,414	0,211	0,150	0,093		
Halu olla hyödyksi (Cronbachin Alfa 0,819)	Halu tehdä jotain hyödyllistä	0,754	0,084	0,093	0,059	-0,022	0,844	0,146	-0,034	1,53	4,51 %
	Halusin auttaa tavalla tai toisella	0,734	-0,030	0,260	0,164	0,200	0,764	-0,058	0,102		
	Halu auttaa tapahtumaa menestymään	0,780	0,013	0,174	-0,017	0,239	0,679	-0,144	0,459		
	Halu tehdä jotain yhteiskunnan hyväksi	0,661	0,219	0,378	0,048	0,064	0,661	0,145	-0,072		
	Halu tukea elinsiirtotyötä *	0,694	-0,138	0,120	0,313	0,468	0,531	0,245	-0,052		
Vaihtelu / Vapaa-aika (Cronbachin Alfa 0,749)	Minulla on enemmän vapaa-aikaa kuin aiemmin	0,570	0,229	-0,002	0,233	0,022	0,052	0,671	0,100	1,32	3,87 %
	Vaihtelu päivittäisiin rutiineihin	0,667	0,227	0,274	0,337	0,178	0,033	0,628	-0,001		
	Vapaaehtoistyö tässä tapahtumassa saa minut tuntemaan itseni paremmaksi ihmiseksi	0,720	0,547	0,203	0,164	0,112	0,177	0,550	-0,071		
	Aiempi kokemus osallistumisesta vastaavaan työhön	0,575	0,358	0,048	0,039	0,105	0,099	0,380	0,527		

Estimointimenetelmä: Pääkomponenttianalyysi, Rotaatiomenetelmä: Varimax Kaiserin normalisaatiolla, Rotaatiokierrokset: 17

*SEVMS-mittariin lisätty motiivi

jestäneelle vapaaehtoiselle noin kuukausi tapahtuman jälkeen. Vapaaehtoisille lähetettiin yksi muistutus sähköpostilla, jonka lisäksi vapaaehtoisille järjestetyssä kiitostilaisuudessa oli mahdollista vastata siihen sekä mobiililaitteella että paperiversiona. Kyselyyn vastattiin anonyymisti ja tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Vastajat tutustuivat ensin tutkimukseen ja antoivat sen jälkeen suostuksensa tutkimukseen vastaamalla kyselyyn. Vastaamisen jälkeen vastaajat saivat halutessaan jättää yhteystietonsa erilliseen tietokantaan osallistuakseen lahjakorttien arvontaan. Kyselyyn vastasi 95 vapaaehtoista, ja vastausprosentti oli 52 prosenttia.

Aineiston tilastollisessa analysoinnissa käytettiin SPSS-tilasto-ohjelman versiota 24.0. Demografiset tiedot kuvattiin frekvensseinä, keskilukuina ja prosentteina. Motiivien tärkeyttä tutkittiin vertailemalla yksittäisten motiivien keskiarvoja, minkä jälkeen ne tiivistettiin pääkomponenttianalyysin avulla kuuteen pääkomponenttiin. Muuttujien välisen korrelaatiomatriisin soveltuvuutta pääkomponenttianalyysiin testattiin Keiser-Meyer-Olkinin -testillä. Aineiston KMO-arvoksi saatiin 0,820 ja Bartlettin sväärisyydestin p-arvoksi 0,000, jotka osoittavat korrelaatiomatriisin soveltuvan pääkomponenttianalyysiin (Metsämuuronen 2003, 524). Koska vapaaehtoisten motiiveja vammaturheilussa on tutkittu vähän, faktoreiden tai komponenttien määrää ei määritetty etukäteen, vaan käytettiin pääkomponenttianalyysia (Metsämuuronen 2003, 520).

Pääkomponenttianalyysin (taulukko 1) rotaatiomenetelmänä käytettiin Varimax-rotatiota Kaiserin normalisaatiolla. Aineistossa kaikkien motiivimuuttujien kommunaliteettiarvot olivat suhteellisen korkeita, heikoin vain hieman alle 0,5. Muuttujien saamat kommunaliteettiarvot osoittavat, että ne mittaavat melko luotettavasti pääkomponentteja (Metsämuuronen 2003, 528). Pääkomponenttianalyysin mukaan seitsemän komponenttia oli ominaisarvoltaan suurempia kuin yksi, ja nämä komponentit selittivät noin 70 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta. Koska seitsemänten komponenttiin latautui vain yksi muuttuja, kyseinen muuttuja siirrettiin komponenttiin, johon se latautui toiseksi voimakkaimmin. Tähänkin komponenttiin muuttuja latautui suuremmalla arvolla kuin 0,3, mitä Metsämuuronen (2003, 537) suosittelee latauksien minimiarvoksi, joten kaikki muuttujat voitiin pitää mukana pääkomponenttianalyysissa. Kuusi jäljelle jäänyttä komponenttia selittävät noin 67 prosenttia muuttujien vaihtelusta.

Komponenttien reliabiliteettia tarkasteltiin Cronbachin Alfa -reliabiliteettikerroimella. Jokaisen komponentin reliabiliteettikerroin oli yli 0,7, mikä Heikkilän (2014, 178) mukaan osoittaa komponenttien korkeaa reliabiliteettia. Lopuksi komponentteihin latautuneista muuttujista muodostettiin keskiarvomuuttujat tärkeimpien motiivijoukkojen selvittämiseksi. Ryhmien välisiä keskiarvojen eroja, kuten taustamuuttujien vaikutusta motiiveihin, tutkittiin t-testillä ja yksisuuntaisella varianssianalyysillä. Tilastollisten testien merkitsevyyden rajana käytettiin arvoa 0,05.

TULOKSET

ETSW:n vapaaehtoisten kyselyyn vastanneista 63 prosenttia oli naisia ja 37 prosenttia miehiä. Vastaajien keski-ikä oli 49,7 vuotta (kh 16,8) ja enemmistö oli yli 50-vuotiaita, mikä voi selittää, että 76 prosentilla oli aiempaa kokemusta vapaaehtoistyön tekemisestä liikunnan ja urheilun parissa. Kolmasosa (33 %) vapaaehtoisista oli eläkeläisiä, noin viidesosa työntekijöitä (22 %) samoin kuin ylempiä tai alempia toimihenkilöitä (18 %) ja opiskelijoita (16 %). Lähes puolet vastaajista (46 %) oli suorittanut korkeakoulututkinnon ja kolmasosalla (31 %) oli opistoasteen tutkinto (taulukko 2). Vapaaehtois-työntekijöistä 81 prosenttia asui pääkaupunkiseudulla, mihin todennäköisesti vaikutti se, että ETSW järjestettiin Vantaalla.

Taulukko 2. Vastaajien taustatiedot (n=95).

	%
Sukupuoli	
Naiset	63 %
Miehet	37 %
Ikä	
Alle 20-v.	4 %
20–29-v.	15 %
30–39-v.	12 %
40–49-v.	15 %
50–59-v.	19 %
60-v. ja yli	36 %
Koulutus	
Peruskoulu	8 %
Lukio tai ammattikoulu	16 %
Opistoaste	30,5 %
Ammattikorkeakoulututkinto	17 %
Korkeakoulu, alempi aste	9,5 %
Korkeakoulu, ylempi aste	19 %
Sosioekonominen asema	
Työntekijä	22 %
Alempi toimihenkilö	7 %
Ylempi toimihenkilö	11 %
Yrittäjä	2 %
Opiskelija	16 %
Eläkeläinen	33 %
Työtön	6 %
Muu	1 %

Motiivimuuttujien keskiarvojen perusteella vapaaehtoisten viisi tärkeintä osallistumisen motiivia olivat halu tehdä jotain hyödyllistä, halu auttaa tavalla tai toisella, halu auttaa tapahtumaa menestymään, halu työskennellä erilaisten ihmisten kanssa ja tapahtuman ainutkertaisuus (taulukko 3). Kaikkien näiden muuttujien keskiarvo oli yli 4 eli vastaajat pitivät kyseisiä tekijöitä vähintäänkin tärkeinä. Velvollisuuden tunteen aiheuttamia motiiveja, perheen tai lähipiirin perinteitä vapaaehtoistyössä, tunnustuksen saamista tai muun tekemisen puutetta tapahtuman aikaan ei sen sijaan pidetty kovin tärkeinä.

Taulukko 3. Tärkeimmät ja vähiten tärkeät motiivit.

Tärkeimmät motiivit	ka	kh
Halu tehdä jotain hyödyllistä	4,58	0,69
Halusin auttaa tavalla tai toisella	4,47	0,77
Halu auttaa tapahtumaa menestymään	4,38	0,76
Halu työskennellä erilaisten ihmisten kanssa	4,29	0,84
Ainutkertainen tilaisuus	4,20	0,95
Vähiten tärkeät motiivit		
Jos minä en olisi osallistunut, kukaan muu ei olisi tehtävää hoitanut	1,68	1,07
Perheen perinteen jatkaminen vapaaehtoistyöhön osallistumalla	1,69	1,03
Minulla ei ollut kisojen aikaan muutakaan tekemistä	1,74	1,06
Tunnustuksen tai maineen saaminen	1,75	1,12
Suuri osa lähipiiristäni osallistuu vapaaehtoistoimintaan	1,76	1,03

ETSW:n vapaaehtoisten yksittäisten motiivien eroja tutkittiin sukupuolen, iän, koulutuksen, työelämästatuksen ja urheiluseuratoiminnan vapaaehtoistyön kokemuksen määrän suhteen. Tilastollisesti merkitsevä ero havaittiin miesten ja naisten keskiarvojen välillä neljän motiivin osalta: halu tehdä jotain hyödyllistä (p=0,043), halusin auttaa tavalla tai toisella (p=0,015) halusin laajentaa näkemystäni urheilusta (p=0,015) ja muihin vapaaehtoisin tutustuminen (p=0,032) (taulukko 4). Miehet pitivät hieman naisia tärkeämpinä halua tehdä jotain hyödyllistä ja halua auttaa. Tätä voidaan pitää jokseenkin yllättävänä, sillä aiemmissa tutkimuksissa (mm. Downward ym. 2005; Khoo & Engelhorn 2011; Skirstad & Hanstad 2013) miehiä on motivoinut naisia enemmän urheiluun kiinnittyminen ja urheilulliset tekijät. ETSW:ssä naiset puolestaan pitivät muihin vapaaehtoisin tutustumista ja tapahtuman mahdollisuutta laajentaa näkemystä urheilusta miehiä tärkeämpänä. Naisille on miehiä ominaisempaa sosiaalisen pääoman kartuttaminen vapaaehtoistyön kautta (Schlesinger & Gubler 2016; Skirstad & Hanstad 2013).

Koulutuksen osalta motiivissa "halusin auttaa tavalla tai toisella" havaittiin merkittävä ero (p=0,028), joka Games-Howellin testin perusteella oli perusasteen tai toisen asteen (ka 4,78, kh 0,52) ja opistoasteen suorittaneiden (ka 4,28, kh 0,84) välillä. Schlesinger ja Gubler (2016) ovat todenneet, ettei koulutus vaikuttaisi olevan merkittävässä roolissa episodimaisessa vapaaehtoistyössä kuten tapahtumissa toisin kuin urheiluseurojen luottamustehtävissä, joissa toimii usein korkeasti koulutettuja. Lisäksi vapaaehtoiset, joilla ei ollut aiempaa kokemusta urheilun parissa toimimisesta, pitivät merkittävästi tärkeämpänä ylimääräisten pisteiden tai bonuksen saamista työpaikalta tai koulusta (p=0,012) ja tunnustuksen tai maineen saamista (p=0,042) kuin aiempaa kokemusta omaavat vapaaehtoiset (taulukko 4). Ikä tai työelämästatus eivät aiheuttaneet tilastollisesti merkitseviä eroja motiivien suhteen.

Pääkomponenttianalyysia käyttäen 34 motiivia tiivistettiin kuuteen komponenttiin. Nimetyt komponentit asettuivat keskiarvon perusteella tärkeysjärjestykseen seuraavasti: halu olla hyödyksi (ka 4,31, kh 0,65), yhteisöllisyys (ka 3,80, kh 0,80), tapahtuman mah-

dollisuudet (ka 3,58, kh 0,96), vaihtelu/vapaa-aika (ka 2,82, kh 1,00), perhe (ka 2,12, kh 0,94) ja työura/velvollisuus (ka 1,84, kh 0,94). Motiiveista muodostettujen komponenttien keskiarvojen eroja tutkittiin myös taustamuuttujien suhteen. Miesten ja naisten välillä ei havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja, vaikka naisten keskiarvo olikin korkeampi kuin miesten kaikissa komponenteissa lukuun ottamatta halu olla hyödyksi -komponenttia. Vapaaehtoiset, joilla ei ollut aiempaa kokemusta urheilun parissa, pitivät työura/velvollisuus -komponenttia (p=0,029) sekä tapahtuman mahdollisuudet -komponenttia (p=0,048) merkittävästi tärkeämpinä kuin kokemusta omanneet vapaaehtoiset. Myös yksittäisten motiivien osalta oli havaittavissa samansuuntainen ero aikaisempaan vapaaehtoisuuskokemukseen liittyen. Iän, koulutuksen tai työelämästatuksen osalta pääkomponenteissa ei havaittu tilastollisesti merkitseviä eroja. Otoskoon vuoksi aineistoa on jouduttu taustamuuttujien osalta osin tiivistämään muutamaaan luokkaan, minkä vuoksi tietoa on menetetty eikä luokkien välillä ilmenevät erot tuloksissa välttämättä tule tämän vuoksi esille.

POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

ETSW:n vapaaehtoisista suurin osa oli naisia, kuten lukuisissa muissakin tapahtumissa (mm. Aarno-Kaisti & Virolainen 2013; Dickson ym. 2013; Itkonen ym. 2006; Khoo & Engelhorn 2007; 2011; MacLean & Hamm 2007; Skirstad & Hanstad 2013; Surujlal 2010). Naisia on ollut enemmän myös muissa tutkimuksissa, joissa kohteena ovat olleet tapahtumaa järjestävät vapaaehtoiset (ks. Skirstad & Hanstad 2013). Vapaaehtoisten ikärakenne noudattaa samaa linjaa kuin aiemmat vammaisurheilutapahtumat (Dickson ym. 2013; Khoo & Engelhorn 2011), joissa vapaaehtoiset olivat iäkkäämpiä kuin muissa tutkimuksissa, esimerkiksi Suomessa pidetyissä yleisurheilun MM-kisoissa (Itkonen ym. 2006) sekä jääkiekon MM-kisoissa (Pöyhä 2003). Vammaisurheilun parissa toimiminen voi vaatia erityistä osaamista, minkä vuoksi nuoret ja kokemattomimmat vapaaehtoiset saattavat olla epävarmoja osaamisestaan ja epäröidä tä-

Taulukko 4. Taustamuuttujat ja merkitsevät erot motiivien tärkeydessä

Motiivi	Naiset		Miehet		p-arvo		
	ka	kh	ka	kh			
Halu tehdä jotain hyödyllistä	4,48	0,79	4,74	0,44	0,043		
Halusin auttaa tavalla tai toisella	4,33	0,84	4,71	0,57	0,015		
Halusin laajentaa näkemystäni urheilusta	3,82	1,19	3,17	1,29	0,015		
Muihin vapaaehtoisin tutustuminen	3,70	1,18	3,14	1,24	0,032		
Motiivi	Aikaisempi vapaaehtoisuuskokemus urheilutapahtumassa tai -seurassa				p-arvo		
	Kyllä		Ei				
Ylimääräisten pisteiden tai bonuksen saaminen työpaikalla tai koulussa	1,63	1,09	2,48	1,41	0,012		
Tunnustuksen tai maineen saaminen	1,58	0,98	2,26	1,42	0,042		
Motiivi	Koulutus						
	Perusaste tai toinen aste		Opistoaste		Korkea-aste		
	ka	kh	ka	kh	ka	kh	
Halusin auttaa tavalla tai toisella	4,78	0,52	4,28	0,84	4,44	0,80	0,028*

* Ero perus- tai toisen asteen ja opistoasteen välillä (Games-Howellin testi)

mänkaltaisiin tapahtumiin osallistumista (Ng & Salmikangas 2019). Iäkäläisten omaava elämäkokemus voi selittää eläkeläisten suurta osuutta ETSW:n vapaaehtoisissa.

Tutkimuksessa tärkeimpinä ja vähiten tärkeinä pidetyissä yksittäisissä motiiveissa oli useita yhtäläisyyksiä aiempien suomalaisten, kansainvälisten ja vammaisurheilutapahtumien tutkimusten kanssa. Esimerkiksi ”ainutkertainen tilaisuus” oli viiden tärkeimmän motiivin joukossa niin tässä tutkimuksessa kuin myös muissa suomalaisissa tutkimuksissa, kun taas ”halu tehdä jotain hyödyllistä” esiintyi erityisesti vammaisurheilutapahtumien tärkeimmissä motiiveissa (ks. Kähkönen 2017). Pääkomponenttianalyysin perusteella ETSW:n vapaaehtoisten tärkeimmät motiivit olivat halu olla hyödyksi ja yhteisöllisyys. Tulokset ovat samansuuntaisia muiden SEVMS-mittareita hyödyntävien tutkimusten (Farrel ym. 1998; Khoo & Engelhorn 2007; 2011; Surujal 2010) kanssa. Näyttäisi siltä, että vammaisurheilutapahtumien vapaaehtoisia motivoi halu olla hyödyksi, vaikka muiden urheilutapahtumien vapaaehtoisia motivoivina tekijöinä on pidetty itse tapahtumaa ja sen ainutkertaisuutta. Olympialaisten ja kansainvälisten suur tapahtumien osalta tapahtuman merkitys korostuu (ks. Dickson ym. 2013; Giannoulakis ym. 2007).

Yhteisöllisyyden motiivien merkityksen on todettu olevan suurempi vapaaehtoisille, jotka ovat vanhempia ja omaavat aiempaa kokemusta sekä urheiluseuratoiminnasta että tapahtumissa tehdystä vapaaehtoistyöstä (Wollebæk ym. 2014). Tämän motiivin tärkeyttä voidaan pitää mielenkiintoisena nyky-yhteiskunnassa, jossa yksilöllisyys vaikuttaa korostuvan. Toisaalta Baumanin (2002, 237–239) kuvaaman jälkimodernin ajan naukkoyhteisöllisyydelle on ominaista väliaikaisuus ja keskittyminen yhteen päämäärään, joskin hyvin intensiivisesti. Hänen mukaansa yhteisöltä ei odoteta pitkäikäisyyttä, vaan yhteisöjen toiminta perustuu juuri tilapäisyyteen. Vaikuttaisi siis siltä, että tapahtumien episodimainen vapaaehtoisuus ja siitä saatavat yhteisöllisyyden kokemukset riittävät tänä päivänä vastaamaan yksilöiden yhteisöllisyyden tarpeisiin. Tällaista refleksiivistä vapaaehtoisuutta edustavina tapahtumavapaaehtoisina on pidetty ennen kaikkea nuorempia ikäluokkia ja korkeasti koulutettuja (Skirstad & Hanstad 2013; Wollabaek ym. 2014). Henkilökohtaiset tavoitteet kuten työura olivat vähiten tärkeitä ETSW:n vapaaehtoisille, mutta yhteisöllisyyttä pidettiin sen sijaan tärkeänä. Näiden tulosten mukaan heille näyttäisi olevan tärkeämpää Hustinin ja Lammertynin (2003) havaitsema kollektiivinen vapaaehtoisuus kuin refleksiivinen vapaaehtoisuus.

Koska yhteisöllisyyteen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyviä motiiveja pidettiin tärkeinä, vapaaehtoisille olisi hyvä mahdollistaa sosiaalinen kanssakäyminen ja verkostoituminen. Tämä olisi erityisen tärkeää tapahtumissa, joissa tapahtumaa järjestävät vapaaehtoiset rekrytoidaan eri tavalla kuin urheilun toimitsijatehtäviä hoitavat eikä heillä ole keskenään yhteisiä koulutustilaisuuksia ETSW:n vapaaehtoisille järjestettiin useita koulutustilaisuuksia kartuttamaan vapaaehtoisten osaamista ja tietoja elinsiirron saaneiden liikunnasta ja samalla tutustumaan muihin vapaaehtoisin (Ng & Salmikangas 2019). Tapahtuman jälkeen järjestetty kiitostilaisuus edesauttoi vapaaehtoisten sosiaalista kanssakäymistä ja samalla tapahtuman järjestäjät pystyivät osoittamaan arvostusta vapaaehtoisia ja heidän tarjoamaansa työpanosta kohtaan.

Yksittäisistä motiiveista ETSW:n vapaaehtoiset pitivät tapahtuman ainutkertaisuutta suhteellisen tärkeänä motiivina, mitä tulisi korostaa ensikertalaisten rekrytoinnissa samoin kuin mahdollisuutta henkilökohtaiseen kehittymiseen. Kokeneet vapaaehtoiset jatkavat vapaaehtoistyötä todennäköisesti siksi, että heillä on tarjota tapahtuman kannalta hyödyllisiä taitoja ja osaamista (Khoo & Engelhorn 2011). On tärkeää, että vapaaehtoistehtävät vastaavat mahdollisimman hyvin vapaaehtoisten toiveita ja motiiveja, jotta vapaaehtoisuus olisi palkitseva ja motivoisi jatkamaan vapaaehtoistehtävissä tulevaisuudessa (ks. Neufeind ym. 2013).

Eri tapahtumien vapaaehtoisten motiivien vertailussa tulee huomioida, että jokainen tapahtuma on tavalla tai toisella omaleimainen. Osa aiemmin tutkituista tapahtumista on ollut kansainvälisiä suur tapahtumia ja osa kansallisia tapahtumia. Myös lajin status voi aiheuttaa eroja niin vapaaehtoisiksi valikoituneiden taustojen kuin myös motiivien osalta. Kansainvälisissä arvokisoissa kilpailee maailmankuuluja huippu-urheilijoita, kun taas tässä tutkimuksessa tutkittiin vammaisurheilutapahtumaa, jossa urheilukilpailut olivat ainoastaan yksi monista osatapahtumista eivätkä kilpailijat olleet kansainvälisesti tunnettuja. Lisäksi tutkittiin tapahtumaa järjestäviä vapaaehtoisia, minkä vuoksi esimerkiksi tapahtuman urheilutoimitsijat ovat jääneet tutkimuksen ulkopuolelle. Voidaan myös olettaa, että järjestäjämaalla ja vapaaehtoisten kansalaisuudella on jonkin asteista merkitystä, sillä vapaaehtoisuuden motiivit voivat erota eri kulttuureissa tai maissa (Dickson ym. 2013). Vaikka vapaaehtoisista ja heidän motiiveistaan urheilutapahtumissa on paljon tutkimuksia, vammaisurheilutapahtumia on tutkittu vähemmän, minkä vuoksi tarvitaan jatkotutkimuksia. Vapaaehtoisten motiiveja tutkimalla voidaan saada tietoa, millä tavoin vapaaehtoisia saadaan rekrytoitua, motivoitua ja jatkamaan vapaaehtoisuutta.

LÄHTEET

- Aarresola, O., Itkonen, H., Salmikangas, A.-K. & Mäkinen, J.** 2019. Liikunnan ja urheilun vapaaehtoistyö, osallistuminen ja jäsenyys. Teoksessa: J. Mäkinen (toim.) Aikuisväestön liikunnan harrastaminen, vapaaehtoistyö ja osallistuminen 2018. KIHUn julkaisusarja 67, 28–47.
- Aarno-Kaisti, K. & Virolainen, H.** 2013. Vapaaehtoistyökijöiden motiivit vuoden 2012 yleisurheilun Euroopan mestaruuskilpailuissa. *Liikunta & Tiede* 50 (6), 59–65.
- Bang, H., & Chelladurai, P.** 2009. Development and Validation of the Volunteer Motivations Scale for International Sporting Events (VMS-ISE). *International Journal of Sport Management and Marketing* 6 (4), 332–350.
- Bang, H., Won, D. & Kim, Y.** 2009. Motivations, commitment, and intentions to continue volunteering for sporting events. *Event Management* 13 (2), 69–81.
- Bauman, Z.** 2002. Notkea moderni. (Suom. Jyrki Vainonen). Tampere: Vastapaino.
- Beck, U.** 1992. Risk Society. Towards a New Modernity. London: Sage.
- Cnaan, R. A., Handy, F. & Wadsworth, M.** 1996. Defining who is a volunteer: Conceptual and empirical considerations. *Voluntary Sector Quarterly* 25 (3), 364–383.
- Cnaan, R. A., Smith, K. A., Holmes, K., Haski-Leventhal, D., Handy, F. & Brudney, J. L.** (2010). Motivations and Benefits of Student Volunteering: Comparing Regular, Occasional, and Non-Volunteers in Five Countries. Retrieved from http://repository.upenn.edu/spp_papers/153.
- Cuskelly, G., Hoyer, R. & Auld, C.** 2006. Working with volunteers in Sport: theory and practice. New York: Routledge.
- Dickson, T.J., Benson, A.M., Blackman, D. A. & Terwiel, F.A. It's all about the Games! 2010 Vancouver Olympic and Paralympic Winter Games Volunteers. *Event Management* 17 (1), 77–92.
- Dorsch, K.D., Rietner, H.A., Sluth, V., Paskevich, D.M., & Chelladurai, P.** (2002). What affects a volunteer's commitment. Toronto: Canadian Centre for Philanthropy. Viitattu 17.9.2019. http://sectorsource.ca/sites/default/files/resources/files/Dorsch_SR1_English_Web.pdf
- Downward, P., Lumsdon, L. & Ralston, R.** 2005. Gender differences in sports event volunteering: insights from crew 2002 at the XVII Commonwealth Games. *Managing Leisure* 10 (4), 219–236.
- Eunjang, K.** 2018. A systematic review of motivation of sport event volunteers. *World Leisure Journal* 60 (4), 306–329.
- Farrel, J.M., Johnston, M.E. & Twynan, G.D.** 1998. Volunteer motivation, satisfaction and management at an elite sporting competition. *Journal of Sport Management* 12 (4), 288–300.

- Ferrand, A. & Skirstad, B.** 2015. The volunteers' perspective. Teoksessa: M. Parent & J-L Chappelet (toim.) *Routledge Handbook of Sport Event Management*. New York: Routledge, 65–88.
- Giannoulakis, C., Wang, C-H. & Gray, D.** 2007. Measuring volunteer motivation in mega-sporting events. *Event Management* 11(4), 191–200.
- Giddens, A.** 1994. *Beyond left and right. The future of radical politics*. Cambridge: Polity Press.
- Heikkilä, T.** 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Hustinx, L. & Lammertyn, F.** 2003. Collective and reflexive styles of volunteering: A sociological modernization Perspective. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 14 (2), 167–187.
- Itkonen, H., Ilmanen, K., Lämsä, J., Matilainen, P. & Metsäranta, O.** (2006) Elämyksiä ja yhteisöllisyyttä etsimässä: MM-kisojen vaikutus liikunnan kansalaistoimintaan. Teoksessa: M. Nylund, S. Laakso & S. Ojajärvi (toim.) *Urheilu, maine ja raha. Tutkimuksia vuoden 2005 yleisurheilun MM-kisoista*. Helsinki: Gaudeamus, 47–71.
- Kho, S. & Engelhorn, R.** 2007. Volunteer motivations for the Malaysian Paralympiad. *Tourism and Hospitality Planning & Development* 4 (3), 159–167.
- Kho, S. & Engelhorn, R.** 2011. Volunteer motivations at a national special olympic event. *Adapted Physical Activity Quarterly* 28 (1), 27–39.
- Kähkönen, E.** 2017. Eliinsiirtoliikunnan viikon vapaaehtoisten profiili, motiivit ja aiheet vapaaehtoistyöhön jatkossa. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.
- Laasanen, J.** 2011. Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset. Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti, raportteja 70.
- Laitinen, O., Ratilainen, T., Purohaho, K. & Virkkunen, K.** 2015. *Gymnastirata 2015 Helsinki -tapahtumatutkimus. Tapahtumakävijätutkimus, vapaaehtoisten tutkimus sekä yhteistyökumppanitutkimus. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2015:6.*
- MacLean, J. & Hamm, S.** 2007. Motivation, commitment, and intentions of volunteers at a large Canadian sporting event. *Leisure/Loisir* 31 (2), 523–556.
- Metsämuuronen, J.** 2003. *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmisteissä*. Helsinki: International Methelp.
- Monga, M.** 2006. Measuring motivation to volunteer for special events. *Event Management* 10 (1), 47–61.
- Neufeind, M., Güntert S. T. & Wehner, T.** 2013. The impact of job design on event volunteers' future engagement: insights from the European Floorball Championship 2008. *European Sport Management Quarterly* 13 (5), 537–556.
- Ng, K. & Salmikangas, A-K.** 2019. Social learning among transplant sports event volunteers. *European Journal of Adapted Physical Activity* 12 (2):8.
- Nylund, M. & Yeung, A. B.** 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa: M. Nylund & A. B. Yeung (toim.) *Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus*. Tampere: Vastapaino, 13–38.
- Pöyhä, T.** 2004. Urheilutapahtuman vapaaehtoistyö uuden yhteisöllisyyden ilmentäjänä? Tapauksena vuoden 2003 jääkiekon MM-kisat. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Schlesinger, T. & Gubler, R.** 2016. Motivational profiles of sporting event volunteers. *Sport in Society* 19 (10), 1419–1439.
- Shiota, K.** 2018. Survey report on awareness and participation behavior in disabled sports and disability understanding after Tokyo's bid for the 2020 Olympics and Paralympics. *Journal of Physical Therapy Science* 30 (1), 5–10.
- Skirstad, B. & Hanstad, D.V.** 2013. Gender matters in sport event volunteering. *Managing Leisure* 18 (4), 316–330.
- Strigas, A.D. & Jackson, E.N.** 2003. Motivating volunteers to serve and succeed. Design and results of a pilot study that explores demographics and motivational factors in sport volunteerism. *International Sports Journal* 7 (1), 111–123.
- Surujal, J.** 2010. Volunteer motivation in special events for people with disabilities. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance* 16 (3), 460–474.
- Twynam, G.D., Farrel, J.M. & Johnston, M. E.** 2002. Leisure and volunteer motivation at a special sporting event. *Leisure/Loisir* 27 (3–4), 363–377.
- Wollebæk, D., Skirstad, B. & Hanstad, D.V.** 2014. Between two volunteer cultures: Social composition and motivation among volunteers at the 2010 test event for the FIS Nordic World Ski Championships. *International Review for the Sociology of Sport* 49 (1), 22–41.